

Sygn. akt III AUa 1752/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Magdalena Kostro-Wesołowska

Sędziowie: SA Anna Kubasiak

SO del. Ewa Stryczyńska

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2014 r. w Warszawie

sprawy R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt XIV U 3883/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1752/13

UZASADNIENIE

R. S. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z 8 października 2012r. znak (...) - (...) - 4 odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W odwołaniu skarżący wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do renty wobec całkowitej niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu stanowiska wskazał, że zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 57 oraz 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż uznał, że wnioskodawca nie spełnia wymaganych warunków. Odwołujący się podniósł, że posiada faktycznie 28 lat, 5 miesięcy i 4 dni stażu ubezpieczeniowego. Odwołujący się podał, że decyzją Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 23 marca 2009r. miał przyznaną w drodze wyjątku rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do 28 lutego 2011r., zaś dalsze starania o ponowne ustalenie i przyznanie renty nie zostały uwzględnione. Nie uwzględniono przy tym, że orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 18 marca 2011r. ((...)), stwierdza, że odwołujący się jest całkowicie niezdolny do pracy do 30 czerwca 2014 r. i do tego dnia jest też niezdolny co samodzielnej egzystencji. Nadto, odwołujący się wskazał, że jego niezdolność do pracy jest permanentna, począwszy od ustalenia

orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z 25 kwietnia 2007r., stan jego zdrowia ciągle się pogarsza, co potwierdzają ustalenia karty informacyjnej z 2012r. wydanej przez Instytut (...) w W.. Wskazał, że z przedłożonej dokumentacji wynika, że posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy, jak również komisyjne ustalenia orzeczników lekarskich ZUS, że jest całkowicie niezdolny do pracy, a zatem spełnia warunki aby uzyskać prawo do renty.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wniósł o jego oddalenie, wskazując, że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 57 i art. 58 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona. W uzasadnieniu stanowiska organ podniósł, że zgodnie z tymi przepisami renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, niezdolność do pracy powstała w okresach o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1 i 2, pkt. 3 lit. b), pkt. 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt. 1, 3 - 8 i 9 lit. a), pkt. 11 - 12, 13 lit a) pkt. 14 lit. a) i pkt. 15-17 oraz art. 7 pkt. 1 - 4, 5 lit. a) pkt. 6 i 12 albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Przepisów ust. 1 pkt. 3 nie stosuje się do ubezpiezonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Zgodnie z art. 14 w/w ustawy oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia daty jej powstania, trwałości lub przewidywalnego okresu niezdolności do pracy dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu. Od jego orzeczenia przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej ZUS w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia. Zgodnie z powoływanymi przepisami wnioskodawca (w wieku powyżej 30 lat) winien udowodnić 5 - letni okres składkowy i nieskładkowy w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Powyższego przepisu nie stosuje się do ubezpiezonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety lub 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Z akt sprawy wynika, że zainteresowany podlegał ubezpieczeniom do 28 lutego 2002r., wymagany 5 - letni okres ubezpieczenia zainteresowany udokumentował w dziesięcioleciu przypadającym na okres od 28 sierpnia 1993r. do 27 sierpnia 2003r. Wskazano, że Komisja lekarska w orzeczeniu z 25 kwietnia 2007r. ustaliła, że częściowa niezdolność do pracy u zainteresowanego powstała po 27 sierpnia 2003r. (tj. po ustaniu ubezpieczenia), a całkowita niezdolność do pracy po 4 października 2004r. (tj. po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia). Podano, że zainteresowany udowodnił łączny staż pracy w wysokości 26 lat 6 miesięcy i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 26 lat, 4 miesięcy i 23 dni okresów składkowych, a więc nie ma zastosowania art. 58 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wyrokiem z 10 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał R. S. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji od 1 września 2012r. do 30 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. S. (ur. (...)) decyzją Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych miał przyznaną w drodze wyjątku rentę z tytułu niezdolności do pracy od 1 września 2007r. do 31 stycznia 2009r. i następnie od 1 marca 2009r. do 28 lutego 2011r.

Odwołujący się podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 1 września 2001r. do 8 maja 2002r., składki opłacił od 12 września 2002r. do 28 lutego 2002r. 5 - letni okres ubezpieczenia odwołujący się udokumentował w dziesięcioleciu przypadającym na okres od 28 sierpnia 1993r. do 27 sierpnia 2003r.

Orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z 25 kwietnia 2007r. ustalono, że częściowa niezdolność do pracy powstała po 27 sierpnia 2003r., całkowita niezdolność do pracy powstała po 4 października 2004r.

Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 18 marca 2011r. stwierdził, że wnioskodawca jest niezdolny do pracy do 30 czerwca 2014r. oraz niezdolny do samodzielnej egzystencji do tego dnia.

W dniu 20 września 2012r. odwołujący się wystąpił z wnioskiem o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy. Odwołujący się posiada 26 lat, 4 miesiące i 23 dni okresów składkowych i 2 miesiące, 2 dni okresów nieskładkowych.

Uwzględniając powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne i stwierdził, że bezspornym w niniejszej sprawie jest posiadanie przez odwołującego się co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz fakt, że jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji do 30 czerwca 2014r.

Powołując się na zastosowaną podstawę prawną wyroku Sąd wskazał, że zgodnie z art. 57 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1 i 2, pkt. 3 lit. b, pkt. 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt. 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt. 10 lit. a, pkt. 11-12, 13 lit. a, pkt. 14 lit. a i pkt. 15-17 oraz art. 7 pkt. 1-4, 5 lit. a, pkt. 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W myśl ust. 2 - przepisu ust. 1 pkt. 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Zgodnie zaś z art. 58 ust. 1 pkt. 5 warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Okres ten w myśl ust. 2 powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Przepisu ust. 2 nie stosuje się jednak do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

W uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r., sygn. akt I UZP 5/05 (OSNPUSiSP 2006, nr 19-20, poz. 305) wyrażony został pogląd, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy, bez potrzeby wykazywania przewidzianego w art. 58 ust. 2 tej ustawy 5 - letniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego 10 - lecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Tym samym nie tylko przepisu art. 57 ust. 1 pkt. 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który jest całkowicie niezdolny do pracy i wykazał staż ubezpieczeniowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet lub 25 lat dla mężczyzn, ale także nie stosuje się przepisu art. 57 ust. 1 pkt. 2.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w powołanej uchwale i stwierdził, że zdarzeniem uprawniającym do świadczenia rentowego jest powstanie całkowitej niezdolności do pracy, jak ma to miejsce w przypadku skarżącego. Sąd Najwyższy podkreślił w wymienionej uchwale, że koncentrując się na art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w jego pełnym brzmieniu "należy dojść do wniosku, że w odniesieniu do osób, o których mowa w tym przepisie, ustawodawca zrezygnował nie tylko z wymagania, aby niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w ustępie 1 pkt. 3, ale ponadto określił w sposób szczególny wymagany dla nabycia przez nich prawa do renty okres składkowy i nieskładkowy oraz stopień niezdolności do pracy". W konsekwencji Sąd stwierdził za Sądem Najwyższym, że art. 58 ust. 1 nie odnosi się do art. 57 ust. 2 ustawy, który samodzielnie określił minimalny okres składkowy i nieskładkowy. Z tego też względu, w odniesieniu do osób, o których mowa w art. 58 ust. 1, nie znajduje zastosowania ust. 2 tego przepisu, który w przypadku osób w wieku powyżej 30 lat wymaga, aby 5 - letni okres zatrudnienia przypadłał w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Podkreślić przy tym należy, że zmiana brzmienia przepisu art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - poprzez dodanie ust. 2 - miała na celu przeniesienie sytuacji osób z długim stażem ubezpieczeniowym i całkowicie niezdolnych do pracy ze statusu ubiegających się o świadczenie przyznawane na zasadzie wyjątku, w oparciu o uznanie Prezesa ZUS, do statusu osób mających prawo podmiotowe do renty (tak również: wyrok Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2008r. sygn. akt II UK 249/07; Lex Nr 829132; Wyrok WSA w Warszawie z 18 grudnia 2007r.; sygn. akt II SA/Wa; 1781/07 Lex nr 501078).

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że odwołujący się będąc osobą całkowicie niezdolną do pracy i posiadając ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, spełnił konieczne wymagania do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy odwołujący się złożył 20 września 2012 r., a zatem Sąd przyznał rentę poczynając od 1 września 2012r. Biorąc zaś pod uwagę fakt, że odwołujący się został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy i niezdolną do samodzielnej egzystencji do 30 czerwca 2014r., Sąd przyznał odwołującemu się prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji do 30 czerwca 2014r. Dlatego też Sąd wskazał, że na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. decyzja organu rentowego podlegała zmianie.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy zaskarżając wyrok w całości zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 12 ust. 2 i 5 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2, art. 58 ust. 1, 2 i 4 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) poprzez błędną wykładnię przepisów polegającą na przyjęciu, że prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i do samodzielnej egzystencji przysługuje niezależnie od wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim 10-letniu przed powstaniem niezdolności do pracy w przypadku posiadania stażu pracy wynoszącego co najmniej 25 lat (mężczyzna) po nowelizacji przepisów, jaka weszła w życie 23 września 2011r.;

2. sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zgromadzonego materiału mając na uwadze brak 30 lat okresów składkowych, błędne przyjęcie wykładni przepisów zawartych w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r. (I UZP 5/05, OSNPUSiSP 2006/19-20/305) do zmienionego stanu prawnego.;

3. naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez dowolną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego (art.233§1 k.p.c.).

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie wniesionego odwołania w całości, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu apelacji organ podniósł, że kwestią sporną między stronami była okoliczność braku okresu 5 lat składkowych i nieskładkowych w ostatnim 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy i brak 30-letniego okresu składkowego. W sprawie za bezsporny należy uznać fakt istnienia całkowitej niezdolności do pracy i do samodzielnej egzystencji po 4 stycznia 2004r. i brak wymaganego okresu 5 lat składkowych i nieskładkowych w ostatnim 10-leciu przed powstaniem tej niezdolności.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego bezsprzecznie należy uznać, zdaniem skarżącego, że w dacie złożenia wniosku tj. 20 września 2012r. i w dacie powstania całkowitej niezdolności do pracy tj. 4 października 2004r. nie został spełniony warunek nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określony w art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust.1 pkt 5 ustawy.

Z uwagi na ustalenie całkowitej niezdolności do pracy i brak co najmniej 5 lat ubezpieczenia w ostatnim 10-leciu przed datą powstania niezdolności do pracy należało ustalić, czy ubezpieczony spełnia warunki określone w art. 58 ust. 4 ustawy wprowadzonym od 23 września 2011r. ustawą z 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 187, poz. 1112). Zgodnie z tym przepisem warunek wynikający z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy należy uznać za spełniony, gdy ubezpieczony udowodni okres składkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiet i 30 lat dla mężczyzn oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. W przypadku ubezpieczonego wykazano jednak jedynie 26 lat 4 miesiące i 23 dni okresów składkowych.

Natomiast Sąd Okręgowy zastosował wykładnię przepisów zgodną ze stanowiskiem Sądu Najwyższego do stanu prawnego, który obowiązywał przed 23 września 2011r. Zdaniem skarżącego w niniejszej sprawie nie można przyjąć stanowiska wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r. (sygn. akt I UZP 5/05), zgodnie z którym prawo do renty przysługuje ubezpieczonemu, który w dacie powstania niezdolności do pracy posiada udowodniony okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy, bez potrzeby wykazywania przewidzianego w art. 58 ust. 2 ustawy, okresu składkowego i nieskładkowego, przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed datą powstania tej niezdolności. W ocenie apelującego nie można podzielić tego poglądu z uwagi na zmianę przepisów po 23 września 2011r. Gdyby przyjąć tok rozumowania Sądu Okręgowego to nowelizacja przepisów ustawy emerytalnej dokonana ustawą z 28 lipca 2011r. nie miałaby żadnego sensu skoro sądy nie stosują art.58 ust.4 ustawy lecz inną wykładnię contra legem.

W ocenie organu rentowego linia orzecznicza zaprezentowana m.in. w przywołanym wyżej orzeczeniu dotyczyła stanu prawnego sprzed zmiany dokonanej ustawą z 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy emerytalnej, kiedy kwestia ta nie była wprost unormowana w przepisach i Sąd Najwyższy dokonał wykładni na korzyść ubezpieczonych posilując się art.57 ust.2 ustawy. Natomiast po nowelizacji przepisów ustawodawca określił wyraźnie, jakie dodatkowe warunki musi spełnić ubezpieczony w sytuacji, gdy nie posiada wymaganego okresu 5 lat składkowych i nieskładkowych w ostatnim 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy lub złożeniem wniosku o rentę.

Celjakiemu służyło dodanie ust. 4 do art. 58 ustawy jednoznacznie został określony w uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej, zgodnie z którym „(...) mając na względzie uchwałę Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r. sygn. akt I UZP 5/05, w projekcie ustawy proponuje się dalsze złagodzenie warunków wymaganych do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. Przyjęcie zmiany proponowanej w art. 1 pkt 1 projektu ustawy spowoduje, że osoba całkowicie niezdolna do pracy, która udowodniła okres składkowy wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiety i 35 lat dla mężczyzny, miałyby prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy bez względu na to, czy niezdolna do pracy stała się przed upływem 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia lub innych okresów, wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak również bez względu na to, czy w ostatnim dziesięcioleciu ma co najmniej 5-letni okres składkowy i nieskładkowy. W przypadku osób całkowicie niezdolnych do pracy, posiadających tak długi okres składkowy, racjonalne jest zrezygnowanie z dodatkowych warunków”. Ostatecznie ustawodawca obniżył wymóg okresu składkowego odpowiednio do 25 i 30 lat.

Zdaniem pozwanego prawo wnioskodawcy do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i do samodzielnej egzystencji nie powstało. Wniosek o rentę został złożony 20 września 2012r., zatem brak podstaw do przyznania prawa do renty na podstawie art.58 ust.4 w/w ustawy w sytuacji braku 30 lat okresów składkowych i dlatego też w ocenie skarżącego apelacja jako zasadna powinna zostać uwzględniona.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie i obciążenie kosztami postępowania organu rentowego, twierdząc, że nie zachodzi zarzucane w apelacji naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 12 ust.2 i 5 w zw. z art. 57 ust. 1 pkt.2, art.58 ust.1,2 i 4 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) wobec zasadnego i trafnego ustalenia i uznania przez Sąd pierwszej instancji, że w przedmiotowej sprawie nie stosuje się tychże przepisów w stosunku do odwołującego się, przyjmując pogląd wyrażony w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r. (sygn. akt I UZP 5/05; OSNPUS i SP 2006, nr 19 -20, poz. 305). W tym stanie rzeczy uznane przez Sąd I Instancji prawo odwołującego się do świadczenia rentowego nie może i nie powinno być podważane i kwestionowane. Pogląd Sądu Najwyższego w tej materii jest powszechnie aprobowany przez Sądy.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje :

Apelacja pozwanego organu rentowego - jako bezzasadna - podlega oddaleniu w całości na podstawie art.385 k.p.c.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny kierował się uprawnieniem wynikającym z art. 382 k.p.c., będąc sądem merytorycznie rozpoznającym sprawę, opierał się na materiale dowodowym uzyskanym w toku postępowania sądowego. Sąd Apelacyjny przeprowadził wnikliwą analizę motywów, jakimi kierował się Sąd pierwszej instancji wydając zaskarżone rozstrzygnięcie, ocenił prawidłowość przeprowadzonego postępowania dowodowego, trafność subsumcji stanu faktycznego do zastosowanych przepisów prawa, jak również prawidłowość przedstawionych rozważań, zarówno w sferze poczynionych przez Sąd ustaleń, zastosowanych przepisów prawa, jak też ich wykładni. Analizując zarzuty przedstawione w apelacji odnoszące się do meritum rozstrzygnięcia, Sąd Apelacyjny stwierdził ich nieskuteczność, choć częściową zasadność.

Sąd Apelacyjny nie podziela w pełni słuszności motywów przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, który co do zasady jest jednak trafny, zaś racje apelującego nie skutkują uwzględnieniem sformułowanych w apelacji wniosków.

Ustalenia faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, jako prawidłowe i wszechstronne, Sąd Apelacyjny przyjął jako podstawę także własnego rozstrzygnięcia.

Na wstępie wskazać należy, że z dniem 23 września 2012r. na mocy ustawy z 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 187, poz. 112) do art.58 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013r. poz.1440 ze zm., zwanej też ustawą emerytalną) został dodany ust. 4, zgodnie z którym art. 58 ust.2 ustawy nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy wynoszący dla mężczyzny co najmniej 30 lat. Zgodnie zatem ze znowelizowanym stanem prawnym warunku wykazania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego nie musi spełniać ubezpieczony (mężczyzna) całkowicie niezdolny do pracy, który legitymuje się okresem składkowym w wymiarze 30 lat.

Przepis ten wprowadził zatem bardziej restrykcyjne (nie złagodził, jak twierdzi apelujący) wymagania dla uzyskania uprawnień do renty dla osób całkowicie niezdolnych do pracy, których niezdolność ta powstała po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, jak również osób, które nie legitymują się stażem 5 lat w ciągu ostatniego 10-lecia przed złożeniem wniosku o to świadczenie, względnie przed powstaniem niezdolności do pracy.

Nie jest zatem zwolniona od obowiązku wykazania przesłanki z art.58 ust.4 ustawy emerytalnej osoba, której dotyczy art.57 ust.2 ustawy. Rację ma zatem apelujący twierdząc, że uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r. (I UZP 5/05 OSNP 200 Nr 19 – 20, poz. 305), na którą w swoim rozstrzygnięciu powołał się Sąd pierwszej instancji - wobec zmiany stanu prawnego - straciła na aktualności. Obecnie bowiem prawo do renty dla ubezpieczonego, który jest całkowicie niezdolny do pracy i legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym dla mężczyzny 25 lat nie jest uzależnione od tego aby niezdolność do pracy powstała w okresach ubezpieczenia lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów, jak przewiduje art.57 ust.1 pkt 3 ustawy. Nie jest jednak możliwe uzyskanie przez taką osobę renty bez wykazania się wymaganym 5 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym w 10 - leciu poprzedzającym złożenie wniosku o świadczenie lub powstanie niezdolności do pracy, zgodnie z art. 57 ust.1 pkt 2 w związku z art. 58 ust.1 pkt 5 i ust.2 omawianej ustawy. Dopiero wykazanie przez ubezpieczonego (mężczyznę) całkowicie niezdolnego do pracy okresu składkowego w wymiarze 30 lat zwalnia z konieczności wykazywania zarówno tego, że niezdolność powstała w okresach ubezpieczenia lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ich ustania, jak i tego, że ubezpieczony legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym w rozumieniu art.57 ust.1 pkt.2 w związku z art.58 ust.1 pkt 5 i ust.2 ustawy.

W powyższym zatem zakresie należy uznać, że rację ma apelujący. Przepis art.58 ust.4 ustawy nie ma jednak zastosowania do osób, które warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art.57 ust.2 ustawy, spełniły przed jego wejściem w życie tzn. przed 23 września 2011r. W przedmiotowej sprawie R. S. legitymuje się istnieniem całkowitej niezdolności do pracy połączonej z niezdolnością do samodzielnej egzystencji od dnia 4 października 2004r. oraz posiada 26 lat 4 m-ce i 23 dni okresów składkowych na dzień złożenia wniosku o rentę tj. 20 września 2012r.

Analizując zatem sytuację wnioskodawcy wskazać należy, że trafnie Sąd Okręgowy stwierdził, powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego, że należy przyjąć, że ustawodawca zrezygnował nie tylko z wymagania, aby niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w ustępie 1 pkt. 3 art.57, ale ponadto określił w sposób szczególny wymagany dla nabycia prawa do renty okres składkowy i nieskładkowy oraz stopień niezdolności do pracy. W konsekwencji art. 58 ust.

1 nie odnosi się do art. 57 ust. 2 ustawy, który samodzielnie określił minimalny okres składkowy i nieskładkowy. Z tego też względu, w odniesieniu do osób, o których mowa w art. 58 ust. 1, nie znajduje zastosowania ust. 2 tego przepisu, który w przypadku osób w wieku powyżej 30 lat wymaga, aby 5 - letni okres zatrudnienia przypadłał w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2008r. sygn. akt II UK 249/07; Lex Nr 829132).

Zgodnie z art.100 ust.1 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jeżeli wszystkie warunki wymagane do nabycia prawa do renty zostały spełnione, powstaje prawo do świadczenia, także w sytuacji, gdy nie został jeszcze zgłoszony wniosek o świadczenie. Wniosek nie jest bowiem elementem prawa do renty.

Zgodnie z art.100 ustawy emerytalnej prawo do renty przysługuje, gdy zostaną spełnione ustawowe warunki wymagane do nabycia tego prawa. Wniosek jest natomiast niezbędny w celu realizacji nabytego ex lege prawa. W takiej sytuacji zmiany w przepisach ograniczające dotychczasowe uprawnienia czy wprowadzające nowe, dodatkowe warunki nie mogą mieć wpływu na istnienie nabytego wcześniej - przed zmianą stanu prawnego - prawa (por. Jolanta Strusińska – Żukowska w: Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emerytury Pomostowe; pod red.B.Gudowskiej i K.Ślebzaka; komentarze Becka; wydawnictwo C.H.Beck 2013; s.485).

W przedmiotowej sprawie R. S. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty 20 września 2012r., jednak ustawowe przesłanki warunkujące nabycie prawa spełnił, jak podniesiono wyżej, przed dniem 23 września 2011r. Złożenie przez ubezpieczonego wniosku o rentę po zmianie przepisów nie przekreśla zatem jego uprawnień do tego świadczenia.

Podobny pogląd wyraził także Sąd Apelacyjny w Katowicach w motywach wyroku z dnia 6 lutego 2013r. (w sprawie o sygn.akt III AUa 1001/12; Biul.SAKa (...), OSA 2014/3/104-107) stwierdzając, że u bezpieczony niespełniający warunków do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy określonych w art. 57 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy przed dniem wejścia w życie zmiany przewidzianej w art. 1 pkt 1 ustawy z 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. przed 23 września 2011r., a z wnioskiem o to świadczenie wystąpił po tej dacie, nie musi wykazywać posiadania okresów składkowych w wymiarze określonym w art. 58 ust. 4 tej ostatniej ustawy.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny uznał apelację organu rentowego za bezzasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.